

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת ויצא, תשפ"ד

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 4:28	Minneapolis, MN - 4:18
Brooklyn, NY - 4:14	Miami, FL - 5:11
Chicago, IL - 4:03	Monsey, NY - 4:13
Houston, Texas - 5:04	Montreal, Quebec - 3:58
Johannesburg, S. Africa - 6:22	Passaic, NJ - 4:14
Lakewood/Deal, NJ - 4:16	Toronto, Ontario - 4:27
London, UK - 3:45	Yerushalayim - 4:00
Los Angeles, CA - 4:27	Zurich, Switzerland - 4:23

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

צוה אביו שלא ישא אשה זו

מגילה דף ט"ז ע"ב אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא גדול ת"ת יותר מכבוד אב ואם שכל אותן שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר לא נענש דאמר מר למה נמנו שנותיו של ישמעאל וכו' אבל נענש על השנים שעבד עבור רחל ולא.

והקשה המקנה בספרו נתיבות לשבת אהע"ז סי' א' אמאי נענש יעקב על השנים שהיה בבית לבן ולא היה אצל אביו לכבדו והרי יעקב רצה לישא את רחל והוצרך לעבוד בעבורה ז' שנים ומפורש במהרי"ק דא"צ לכבד אביו אם רוצה לישא איזה אשה.

וכתב המהרי"ק בסוף שורש קס"ו ח"ו ואשר נסתפקת אם יש כח ביד האב למחות ביד בנו לישא אשה אשר יחפוץ בה הבן לע"ד נראה שאם היא אשה ההוגנת לו שאין כח ביד האב למחות ביד הבן חדא דאפילו לענין ממון אורו ליה רבנן לרבי ירמיה כמאן דאמר משל האב וכן פסקו כל פוסקי הלכות אשר ראיתי כל שכן הכא שהוא דבר השייך בצערא דגופא להניח האשה אשר חפץ בה וכו' ועוד דעד כאן לא מיפלגי אם משל אב או משל בן אלא בדבר דשייך האב בגווה כגון פרנסת האב שצורך גוף האב וקיומו אבל במלתא דלא שייך בגווה כגון הכא פשיטא דאין כח לאב למחות בבן לא משום כבוד ולא משום מורא דלא שייך כבוד אלא כגון מאכילו משקוהו מליבו ומניעלו כו' מורא לא ישב במקומו ולא סותר את דבריו כו' וכן כתיבא בזה דשייך לאב אבל במלתא דלא שייך האב בגווה פשיטא דאין כח האב למחות ביד בנו וכו' עכ"ל.

ומבואר במהרי"ק דאיתי עלה מתרי טעמי חדא משום דהכא הוי צערא דגופא ועוד דאין חיוב כבוד אלא אם יש לאביו הנאה. ולכא' מפורש במהרי"ק דאין מצות כבוד ומורא אלא אם שייך האב בגווה אבל אם אין לאב הנאה או הפסד אין מצוה כלל אע"ג שצוה לו בהדיא מ"מ לא הוי בכלל מורא ולא בכלל כבוד. אך המקנה דייק ברמ"א דאף דפסק כדעת המהרי"ק מ"מ אין זה אלא מטעם הראשון משום צערא דגופא אבל בשאר דוכתי סבר הרמ"א דחייב לשמוע לו אע"ג שאין לאביו הנאה כיון שצוה לו בהדיא והוי בכלל מורא. ודייק כן המקנה כיון שכתב כן הרמ"א דוקא ככה"ג לענין זיווג ולא כתב כמו שכתב המהרי"ק כלל בכל דיני כבוד דאין חיוב אלא אם האב נהנה אפילו אם צוה לו בפירוש.

ועכ"פ לפי מהרי"ק ק' אמאי נענש יעקב. וכתב שם בנתיבות לשבת ח"ו ואף שכתב מהרי"ק בתשובה הביאו רמ"א ביו"ד סי' ה"מ וכן אם האב מוחה בבן לישא איזה אשה שיחפוץ בה הבן א"צ לשמוע לאביו משמע אפי' יכול לישא אחרת, היינו משום דשם אינו מניעת כיבוד אב ואין לו הנאה מזה כמ"ש שם בתשובה ובה כתב שא"צ לצער עצמו במה שאין מגיע הנאה לאביו אבל במניעת כיבוד ל"ל דאין לדחות מצות כבוד משום שחפץ בו יותר וכו' למכור ס"ת בשבילו וצ"ע עכ"ל.

וזה א"ש לפי המקנה לשיטתו דכל הטעם להלכה משום צער הגוף, אבל לטעם מהרי"ק משום כיבוד אב משל אב, יש לעיין באמת בקו' הנ"ל אמאי נענש יעקב. ולכא' נראה כי מה שאין נושא אותה לא חשיב משל בן אלא מניעת הרווח, וע' לעיל ממחרש"ס, וכל היתר המהרי"ק כי הבן מצטער, וזה חשיב משל בן, משא"כ יעקב שלא היה מצטער אילו לא נשא אותה, אף שהיה רוצה בה, מ"מ היה חייב בכיבוד אב.

וע"ע שו"ת משיב דבר ח"ב סי' נ' שכתב במקום שאביו מוחה בו שלא לישא איזה אשה ואביו מתבזה אם ישא אותה גם המהרי"ק מודה שחייב לשמוע לאביו. ולכא' שם דייק שכתב המהרי"ק דאין חייב לשמוע לאביו ולא בני הנאה היינו דוקא אם אינו מבייש את אביו אבל כל שאביו מתבייש בדבר עובר בארור מקלה אביו ואמו.

מרת המשגיח הגאון הרב אהרן דוד חדש זצלה"ה י"ז בכסלו תשפ"א

נכתב ע"י אחד מתלמידי:

מרת המשגיח הגאון הרב אהרן דוד חדש זצלה"ה זכה לעמוד על משמרתו בישיבה הקד' במשך כמה דורות, הוא השכיל להכיר רוחם של אבות, ומהם ידע לנתב נתיבות להלך כנגד רוחם של בניס ונכדים.

את עיקר תפקידו, ראה להיותו מהלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ובעצם, להיות 'לא להיות' - הוא תמיד נכח, אבל 'הוא', לא היה...

היתה לו קביעות, שעה ראשונה של הסדר ישב ולמד בהתמדה מבלי להניד עפעף. לא הרים את הראש מהגמרא ובקול רם, בניגון, בנענוע, למד ושינן שוב ושוב, וטליתו מונחת עוד אי שם.

יום אחד, לאחר הסדר, ראיתו הולך בין התלמידים במעבר שליד חדרו. לפתע, תפס המשגיח אברך, "בא רגע, תביא את הכובע שלך". האברך מוריד כובעו בודק ומושיט. חשב שיש איזה 'קמט' שרק המשגיח השיגה... אך ר' אהרן לוקח את הכובע, מכניס אותו לחדרו וממנהר נעול את הדלת. מכיסו הוא מוציא כמה שטרות מקופלים, שכבר היו מוכנים באופן שאינם נראים, ומצווה "לך לחנות, תראה לי

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ)

רבנו בחיי: הצדיקים מאת ה' לא ישאלו המותרות רק הדבר ההכרחי בלבד וגו'. וכן שלמה המלך ע"ה התפלל וגו' (משלי ח) רש ועושר אל תתן לי הטרפני לחם חקי, ביאר ועם העושר יבא האדם אל המותרות ויקנה לעצמו גסות הרוח וגבה לב וכו'.

ובכלי יקר: העושר מעוור עיני בעליו ומונע את האדם מן הדרך הישר, וכו' ע"כ אמר יעקב שימנעוהו ה' מן זהב ורב פנינים, אלא יתן לו לחם כדי לאכול ובגד כדי ללבוש, דהיינו ההכרחי ולא יתן לו מותרות. וגו' כי הל' ל ונתן לי לחם ובגד, וכי ס"ד שילבוש הלחם ויאכל הבגד עד שהוצרך לפרש לחם לאכול, אלא דאי שרצה לשלול בזה שלא יתן לו לחם יותר מכדי אכילתו, ובגד יותר מכדי צרכו, וימצא מן החטא, ע"כ וגו' כי בתנאי זה אוכל לשוב בשלום שלם מן החטא כמו שפירש'.

אך צ"ב: דביעקב כתיב 'יפרץ האיש מאד מאד' וגו', וכן "כי כל העושר אשר הציל אלקים מאביו" וגו'. ובשלמה נאמר 'וגם אשר לא שאלת נתתי לך, גם עושר וגם כבוד' וגו', ולפי הכל' י נמצא שלא התקבלו תפילותיהם?

ואולי צ"ל: רק המבקש שלא להתעשר משום שמודע לסכנות הרבות שבעושה הוא יוכל לצלול ולהשתמש בו כראוי, לצדקה והחזקת תורה. ע"כ להם נתן הקב"ה עושר נגד בקשתם.

וכן נראה מהמב' ט' (בי"א, תפילה ג) ז"ל: כשרואה ה"ת רצונם ורצונם חפצם בעושר וכבוד, בהיות כוונתם לשם שמים וכו', לפרנס עניים, ולהחזיק התורה ולפארה, גם אם אינם מוציאים מחשבתם לפועל על לשונם, ה"ת עושה רצונם. ויעקב וכו' אמר (בראשית כ"ח) וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך, כלומר אני איני שואל ממך כי אם לחם ובגד, אבל אם נתן לי יותר עשר אעשרנו לך. מבואר דלא ביקש יעקב עושר וכבוד, כי די לו בהכרחיות, אך גם לא ביקש שלא יהיו לו

מרת רה"י הגאון הרב רפאל שמואלביץ זצלה"ה

לתפילה ולמלחמה

אכלת ממנו בשר, מי יודע מה נתת לו, אני בשביל נזיד עדשים מכרתי לו את הבכורה, עשו שמבין מה יש ב"ויוד יעקב נזיד", כשהוא מבקש "מן האדום האדום הזה", עשו עם הצייד בפיו, מנסה לרמות את יעקב, הוא רוצה ליצור רושם שהוא פשוט רעב, שהוא אפילו לא שם לב מה יש לאכול, "האדום האדום הזה" עשו חושב, רק שהתם הזה לא יבין מה הוא יכול לדרוש ממני תמורת העדשים, ועשו לא מתחרט על המכירה, אצל יצחק הוא לא צועק רימו אותי, הוא צועק משהו אחר, אני בשביל עדשים נתתי בכורה, מי יודע מה אתה נתת לו בשביל בשר, שוב עשו מבין ביעקב ורוצה להתחפש ליעקב, אבל הוא עושה את זה בדרך של עשו, ויעקב לא מחמיץ את ההזדמנות, עוד בבטן אמם הם כבר רבו על הבכורה, והנה היום זה הזמן וזה המקום "מכרה כיום", ועשו מוכר את הבכורה, והוא עוד חושב שהוא רימה את יעקב, הוא קבל עכשיו מעין עוה"ב, והתמורה היא דבר עתידי, כי עשו רוצה להיות יעקב אבל עכשיו כאן בעוה"ז, הוא לא יודע על עוה"ב והוא לא מכיר בעוה"ב, "חמש עברות עבר אותו רשע באותו יום... וכפר בתחית המתים... וכפר בעיקר... ובזה את הבכורה.

"ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב", יצחק אוהב את עשו, ומה עם יעקב אותו הוא לא אוהב? ורבקה אוהבת את יעקב, ומה עם עשו הוא לא הבן שלה? אצל מי מפקיד עשו את האוצרות שלו, אצל ה"צדיקות" שלו, או אצל אמא שלו? רק ננסה לדמיין את עשו מביא את בגדי החמודות לאמא שלו כדי שתשמור לו עליהם, איך שהוא עם הצייד בפיו, מנסה להסביר לה, כמה הוא מסכן, כמה הוא סובל בבית, איך הוא לא יכול לסמוך על אף אחת מהן, בהזדמנות הראשונה זה פשוט לי שהן תגנובנה את זה, אמא רק עליך אני יכול לסמוך, גם בהמשך הפרשה "אחי רבקה אם יעקב ועשו" אחד הפירושים מה זה "אם יעקב ועשו", שמא תאמר, הנה ראינו מהלך, רבקה דואגת ליעקב, רבקה עוזרת ליעקב, את עשו היא מכשילה, היא דואגת שהוא לא יקבל את הברכות, הנה עשו סמך על רבקה שתשמור לו על הבגדים, ובסוף היא נותנת אותם ליעקב, כדי שהוא יקבל את הברכות, באה התורה ומעידה, "אם יעקב ועשו", כל המהלך היה מהלך של אמא שדואגת לשני בניה, אם עשו יקבל את הברכות, הוא יביא איתם חורבן גם על יעקב, גם על העולם, ובעיקר הוא יביא חורבן על עצמו, שיעקב מקבל את הברכות, הוא יעשה איתם טובה לא רק לעצמו, אלא לכל העולם כולו, ולמה רבקה מבינה את זה, כי היא קבלה את זה בנבואה, עוד לפני שהם נולדו, ובתרגום "עלי אתאמר בנבואה", ויצחק, מה הוא לא יודע מי זה עשו, הוא לא דיבר עם המלמדים שלו? הוא לא היה אף פעם באספת הורים? כל אותם אלו שעשו "צד נשים מיד בעליהם" אל מי הלכו לבכות, איפוא הם עשו סקנדלים? לא אצל יצחק, מה הוא לא רואה מה קורה אצל עשו בבית? "ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה" שהיו עובדות עבודת אלילים, הוא לא יודע ש"ותכהיין עיניו" זה הגיע "בעשנן של אלו"? אמנם לו לא נאמרה הנבואה, אבל שעשו כבר בגיל ששים ושלש, לא צריכים להיות נביא להבין שמדובר בתיק לא פשוט, רק מה, הוא מנסה לעזור לעשו, מנסה להציל אותו מעצמו, יצחק רואה את הצייד בפיו והוא מנסה גם ללכת בשיטה של ציד בפיו, עשו שואל כיצד מעשרים את המלח, הוא לא אומר לו עשו, לא למדת בחדר שמלח לא מעשרים, להיפך הוא אומר לו שאלה טובה שאלת, ננסה לחשוב על תירוץ, עשו מגיע עם חידושים בכיבוד אב, הוא לא שואל אותו למה לא היית בשחירת, הוא לא שואל אותו מאיפה באת, הוא מכבד אותו, הוא אומר לו, כמה חיכתי לך, "כי ציד בפיו" הוא מנסה, אולי נצליח לתפוס אותו, העוסקים בחינוך אומרים, שהאבא/המחנך מנסה לצוד את הבן/התלמיד זה מהותו של חינוך, שהתלמיד מנסה לצוד את הרב זהו עשו.

"ויחי כי זקן יצחק... ויקרא את עשו בנו הגדול... ויאמר לו הנני", רק לפני שבועיים למדנו ברש"י "כך היא עניינתם של חסידים לשון ענוה הוא ולשון זימון", ממתי עשו מדבר בלשון ענוה?, "קול יעקב שמדבר בלשון תחנונים אבל עשו בלשון קנטוריא דבר יקום אבי", אבל זוהי דמותו של עשו, הוא מנסה לרמות את הבריות, גם אני מדבר בלשונם של חסידים, בלשון של ענוה, וע"ז אמרו חז"ל "כי יחנן קולו אל תאמן בו, כי שבע תועבות בלבו" (משלי כ"ו כ"ה), עשו מנסה להתחפש ליעקב אבל הוא נשאר עשו.

"וירא עשו כי ברח יצחק את יעקב ושלח אותו... לקחת לו משם אשה... לא תקח אשה מבנות כנען, וישמע יעקב אל אביו ואל אמו... וירא עשו כי רעות בנות כנען", עשרים ושלש שנים של "ותהיין מורת רוח" זה לא מפריע לעשו, גם "ותכהיין עיניו" "בעשנן של אלו" לא מזיזו לו לעשו, מה הוא כן רואה "וירא עשו... את יעקב, מה שהוא לא ראה כל השנים הוא רואה פתאום, יעקב עושה

ויתרוצצו הבנים בקרבה, זה רץ להרוג את זה וזה רץ להרוג את זה, זה מתיר צוויו של זה וזה מתיר צוויו של זה, ד"א מתרוצצים זה עם זה ומריבים בנחלת שני עולמות שהיו חלוקים בשביל העולם הזה והעולם הבא (ילקוט פר' תולדות), עד כמה שקשה לנו להבין, מלחמת העולם התחילה עוד במעי אמם, "ויצא הראשון אדמוני... ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת בעקב עשו" מה יש לו ליעקב לאחוז בעקב אחיו, כבר אחר מעשה, הוא כבר יצא" ללמד לדורות, זה נראה שאנשי העולם הזה ידם על העליונה, הם נותנים את הטון, הם בעלי הבית, אסור להתייאש, ממשיכים הלאה, בסופה של כל מלחמה שיעקב נלחם התוצאה הייתה "וגבר ישראל".

"ויגדלו הנערים ויהי עשו" "כל שלש עשרה שנה שניהן הולכין לבית הספר" וחו"ל מדגישים כל שלש עשרה, זאת אומרת, שלש עשרה שנים ניסה עשו להראות את עצמו כאילו הוא יעקב, הולך לבית הספר וברש"י "לא היו נכרים במעשיהם" את המשפט, עוד שהוא היה ילד אני הבנתי שמפרא אדם הזה לא יצא שום דבר, אין מי שיוכל לומר על עשו, עשו מנסה בכל כוחו להיות יעקב, בגיל שלש עשרה קורה השינוי "זה הולך לבית הספר וזה הולך לבתי עבודה זרה", קצת זה לא מסתדר בחשבון, "אברהם חי מאה שבעים וחמש שנה, יצחק חי מאה ושמונים" אותו היום נפטר אברהם שלא יראה בן בנו יוצא לתרבות רעה ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקב"ה" יצחק היה בן שישים שנה בלדת אותם ויצחק נולד שאברהם היה בן מאה, וא"כ עד מלאת מאה שבעים וארבע, כשאומרים באותו היום יצא לתרבות רעה, עשו כבר אמור להיות בן חמש עשרה, וסתם שאלה, עשו שמיחוד בכיבוד אב, זה מה שהוא עושה ביום הלוייה של הסבא? ועוד שאלה, איך נמרוד שכידוע כתובת המגורים שלו באור כשדים, פתאום היום נופל לידים של עשו? ובכלל איך עשו מחמיץ כזאת הזדמנות, מגיעים כל גדולי הדור ללוייה שלא נראתה כמותה, כולם עומדים בשורה ואומרים "אוי לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לספינה שאבד קרבניה", (ב"ב צ"א). איך הוא לא עומד שם בשורה, דוחף ומארגן מצב, צריך שידעו כולם, נכון המנהיג אבד, אבל יש לנו אדמו"ר חדש, איך הוא לא עסוק להסביר לכולם, יש ממשין דרך, שכולם ידעו, הניח בן כמותו, לאן פתאום נעלם הכיבוד אב שלו?

וצריך לומר "זה הולך לבית הספר וזה הולך לבתי עבודה זרה", זה לא שעשו בגיל שלש עשרה הודיע עד כאן, החלטתי לשנות כיוון, לא ולא, עשו טוען דבר פשוט, לא כולם נולדו ללמוד, לא כל אחד יכול להישאר יושב אהלים, אני חרדי יהייתי וחרדי נשארת, אם אני הולך לבתי עבודה זרה זה רק לצחוק מהם, ובכלל יכול להיות שאצליח לעשות שם קצת פעילות, להחזיר בתשובה, וכך זה נמשך, עשו רוצה להיות עשו, אבל מנסה ליצור רושם של יעקב, עד אותו היום, יום פטירתו של אברהם, אותו יום שבא עשו מן השדה, ללוייה של אברהם הוא מגיע אחרי שבא על נערה המאורסה, ומיד שהוא מגיע הוא תופס פיקוד, הוא מארגן את כל העניינים, בכל זאת לוייה חשובה עם כל כך הרבה מנהיגי מדינות, כל כך הרבה אנשים חשובים, בין הבאים ללוייה מגיע משהו מוכר, גם נמרוד מתייצב למעמה, בכל זאת אברהם הרי גדל אצלנו, הוא מהעיר שלנו, יש לנו הכרות של שנים, לא תמיד היה לנו הסכמות, פעמים היו חלוקי דעות, אבל זו הכרות של הרבה שנים, אבא שלו עוד עבד אצלי, נדמה לי שהוא היה בן שלש בפעם הראשונה ששמעתי עליו, וכאן נכנס לפעולה עשו, הוא הרי דואג לכבודו של האבא, הוא לא יכול לשתוק, והאיש שרדף את סבא, הוא זרק אותו לכבשן האש, ובמסגרת החידושים שלו במצות כיבוד אב, חידושים היוצאים מבית מדרשו של עשו, ניתן יהיה לסכם את האירוע, החסידיים השקצים בראשות עשו נקמו בנמרוד על הפגיעה בכבודו של הרב, כי עשו מהדר במצות במיוחד במצות כיבוד אב, אבל הוא מקיים לפי התורה של עשו, לפי החידושי דינים של עשו, עשו מנסה להיות יעקב אבל בדרכו של עשו.

"ויוד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף", אנחנו נהנים לדמיין את ה"הלעטיני נא", "אפתח פי ושפון הרבה לתוכה", אנחנו חוגגים על "מן האדום האדום הזה", אבל זה לא סביר שעשו מתלהב סתם מקצת או אולי אפילו מהרבה עדשים, עשו איש יודע ציד, מכיר את כל סוגי הברשים, עם כל סוגי ההכשרים (וגם בלי הכשרים), הוא יכול להתלהב מעדשים? הלאה בפרשה שיצחק אומר לעשו "מי איפא הוא הצד ציד... ואכל מכל" "מכל מה שנברא בששת ימי בראשית", "מכל מה שהוא מתוקן לצדיקים לעתיד לבא", (ב"ר פרשה ס"ו) "שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין העוה"ב... יצחק דכתיב ביה מכל", (ב"ב י"ז) שחז"ל מדברים על "הטעימן מעין עוה"ב" אצל יצחק זה היה ביום שהוא אכל משל יעקב, ושיצחק אמר אכלתי משל יעקב, הזדעק עשו,

גם אני רוצה לעשות, אבל הוא רוצה להשאיר עשו, "על נשיו" הוסיף רשעה על רשתתו, שלא גרש את הראשונות", כמו שאומרים עשו נשאר עשו.

"ותקח רבקה את בגדי עשו... החמודות... ותלבש את יעקב... ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו", קצת לא מובן מה הוא ילד קטן, צריכים להלביש אותו הוא לא יודע להתלבש, מה זה ותלבש? מה הפירוש הלבישה?, "ויבא אל אביו... ויאמר הנני מי אתה בני" המשא ומתן מוכר וידוע, ויצחק מתחיל לחשוך, "גשה נא ואמשך בני... ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידים ידי עשו", והשאלה שנשאלת יעקב לובש את הבגדים של עשו, מביא מטעמים כאילו הוא עשו, ולמה הוא מסכן את כל התכנית? הוא בעצמו חושש, "אולי ימשני אבי... והבאתי עלי קללה ולא ברכה" הוא לא יכול לדבר לכמה דקות, רק כמה משפטים כמו עשו? בדר"כ עונים שאם יעקב ידבר כמו עשו אז הוא יהיה עשו, אבל אפשר לומר קצת אחרת, יעקב לא רוצה להיות עשו, הוא לא מוכן לדבר כמו עשו ולא להתלבש כמו עשו, ולכן להלביש אותו בבגדים של עשו היתה אמצא שלו צריכה להלביש אותו, וכשהוא הגיע לשלב של לדבר, הוא היה מוכן לקלקל את כל התכנית, העיקר להשאיר יעקב, כי יעקב הוא יעקב ולא שום שמץ של דבר שהוא לא יעקב.

"וישטם עשו את יעקב ... ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבי ואהרנה את יעקב אחי, ויגד לרבקה... ותשלח ותקרא ליעקב... ועתה בני שמע בקלי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה", הפרשה לכאורה אמורה להסתיים עם שני נצחונות גדולים של יעקב, הבכורה בידו, גם את הברכות הוא זה שקיבל, והכל כמו שאומרים אצלנו בלי אלימות, ובמקום לחגוג את הנצחון במקום לשמוח עם ההצלחה, התקפלות מהירה, עשו רק חשב בלבו, וכבר יעקב לוקח את הרגלים ויוצא לדרך, מה אין חרת שמירה? אין תוכנית אבטחה? ושוב פעם, הוא לא אמר כלום רק חשב בלבו, אבל זו עוד מילא לעומת אותה כניעה ללא תנאים במפגש המפורסם עם אליפז, "ולפי שרדף אליפז בן עשו במצות אביו להרגו והשיגו, ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק, משך ידו, אמר לו מה אעשה לצייו של אבא, אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת", אליפז רודף אחרי יעקב, הוא עסוק במצוה, הוא הרי ממשך הדרך של עשו, גם הוא רוצה לקיים כיבוד אב, אבא אמר להרוג, אז מה שקורה שלומדים תורה אצל עשו, הולכים להרוג אנשים ומחשיבים את זה למצוה, ויעקב במקום להסביר לאותו אליפז מה עושים לרודף, איך מקיימים מצות הבא להרגך השכם... הוא מנהל אתו משא ומתן, ממי הוא מפחד, רק כמה פסוקים קודם שמענו על ההבטחה "הנה אנכי עמך ושמרתך", רק כמה פסוקים אחרי זה נלמד את "ויגל את האבן מעל פי הברא", "להודיעך שכחו גדול", ויעקב לא סומך על ההבטחה של הבורא עולם, למה מנסה להשתמש ב"שכחו גדול", הוא כנעו בלי תנאים, "טול מה שבידי", מזה למדו צאצאיו של יעקב לאורך כל הדורות, כשפוגשים את עשו בכל מקום, בכל צומת, לכל בעיה, לכל צורך, צריכים לחפש את ידי עשו, ולדחוף להם ישר לידים את ה"טול מה שבידי", רק מה יעקב לא פוחד, הוא יודע "שכחו גדול", הוא סומך על ההבטחה של הבורא עולם, אבל בשביל זה הוא צריך לכמה רגעים להיות עשו, ויעקב מוכן לותר על כל שיש רק כדי להשאיר יעקב, כי יעקב הוא יעקב ולא שום שמץ של דבר שהוא לא יעקב.

"זה לי עשרים שנה בביתך, עבדתך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש עשרה שנה בביתך, ותחליף את משכרתי עשרת מונים" עשרים שנה יעקב בבית לבן מתוכם ארבע עשרה שנים זה "בשתי בנותיך" נשאר "שש שנים בצאנך", מתי הוא הספיק להחליף את משכורתו עשרת מונים? במוצא פחות מחדש לקח בין החלפה להחלפה, ויעקב ממשך בנאמנות עם האמת ליעקב "כי בכל כחי עבדתי את אביכן", וגם שלבן רודף אחרי יעקב ויש לו טענות "למה נחבאת לברוח" אוי ואבוי, קלקלת לי את התכנית, תכנתי להביא תזמורת "ואשלחך בשמחה ושירים בתך ובכנור" בטח לבן רצה לשחזר את שמחת החתונה המפורסמת, איך שהוא הצליח לעקוץ את אנשי המקום ולהוציא מהם את "ויעש משתה", והוא גם יודע לאיים "יש לאל ידי לעשות עמכם רע", ויעקב נשאר יעקב כי גם ש"ויהר ליעקב וירב בלבן... מה פשעה מה חסאתי כי דלקת אחרי", אמרו חז"ל "קפדנותן של אבות ולא ענותנותן של בנים", כי יעקב הוא יעקב ולא שום שמץ של דבר שהוא לא יעקב.

"וישלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו... וישבו המלאכים... וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו, וירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ... ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכרה והיה המחנה הנשאר לפליטה", "התקין עצמו לשלשה דברים לדורון לתפילה ולמלחמה", לדורון ישנו פירוט, עיזים מאתים תישים עשרים... לתפילה, "קטנתי מכל החסדים...הצילני נא", אבל איך מתכוונן יעקב למלחמה? כמה ציוד תקיפה הוא מכין? באיזה אמצעי מיגון הוא מצטייד? זה לא כתוב, רק הכנה אחת למלחמה "ויחץ את העם אשר אתו

...לשתי מחנות", "אם יבא עשו אל המחנה האחת... והיה המחנה הנשאר לפליטה" זה הכנה למלחמה? זה הכנה לבריחה,

"מי העיר ממזרח צדק יקראו להגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו" (ישעי' מ"א ב'), "מי העיר ממזרח צדק" זה אברהם, "יתן כעפר חרבו" אברהם היה משליך עליהם עפר, והוא נעשה חרבות, קש, והוא נעשה חצים" (ילקוט ישעי' רמז תמ"ז), זה לא כל כך מסתדר בפסוק, אם אברהם השליך עפר והעפר נהפך לחרב, היה צריך להיות יתן עפר כחרבו, אם הוא השליך קש והקש נהפך לחצים, היינו צריכים לומר קש נדף כקשתו, התשובה היא מה קדם למה, אברהם יוצא למלחמה, שואלים אותו אברהם היכן החרב? כמה חצים יש לך? ואברהם עונה על חרב אתם שואלים, למה לא שאלתם כמה עפר לקחת, בחצים אתם מתעניינים, לכו תחפשו את הקש, קודם אברהם מתייחס לחרב ולחצים כאל עפר וקש, התוצאה הייתה שהעפר הפך לחרב והקש נהפך לחץ, שיעקב מתכוונן למלחמה הוא מחלק אותם לשתי מחנות, זה לא שהוא מוותר על מחנה אחת, זה לא שהוא שכח מעבודת הבטחון, היה אומר הרב אברמסקי יש בטחון של המדינה ויש בטחון של נוברדוק, ההבדל ביניהם שזה נקרא מלרע וזה נקרא מלעיל, זה כשמו, וזה כשמו לעילא ולעילא, יעקב פשוט מרגיש שהמצב לא פשוט, השעה היא שעת סכנה, אבל איך אפשר לתת גם לילדים את תחושת הדחיפות, את הצורך בתפילה, הלא הם גדלו על סיפורי האבות, הם הרי שמעו מהיום שהם נולדו את ההבטחה של "לך ולורעך", הם שמעו על "והנה ה' נצב עלי... את כל ההבטחות עד "כי לא אעזבך", הם נמצאים במקום הכי בטוח במחיצת הצדיק, ממש בבני ברק, איך אפשר לרתום אותם למאמץ המלחמתי, שיעמדו בתפילה מעומק הלב, אחרי ה"ויחץ" כבר לא נשארה עין יבשה במחנה יעקב, כולם הרגישו מה זה תפילה בעת צרה, זוהי ההכנה למלחמה של יעקב, אפשר לראות את מה הפרשה "ותעבור המנחה על פניו", "ומדרש אגדה, על פניו, אף הוא שרוי בכעס שהיה צריך לכל זה", זה לא שהוא מרגיש לא נוח עם זה שהוא נותן לעשו מתנה, הרי בסוף "בקברי אשר כריתי לי", "ועוד מדרשו... שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי, ואמר לעשו, טול זה בשביל חלקך במערה", יעקב שרוי בכעס, למה הייתי צריך לשלוח את המנחה, אולי זה קצת יותר מדי השתדלות, עם ההכנה למלחמה אין לו בעיה, כי ההכנה למלחמה, זה עוד תפילה ועוד תפילה, עוד חיזוק ועוד חיזוק, אם זה לא יעזור מה כן יכול לעזור.

"ויקח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו... וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו", "ומדרש אגדה, מפני יעקב אחיו, מפני שטר חוב של גורת כי גר יהיה רועך המוטל על זרעו של יצחק, אמר אין לי חלק לא במתנה שנתנה לו הארץ הזאת ולא בפרעון השטר, ומפני הבושה שמכר את בכורתו", זה תקופה ארוכה באים ליעקב אנשים טובים, יעקב תזהר, עשו צובר עוד כוחות, עוד אלופים, הוא לא הולך לוותר, זה לא יגמר בלי מלחמה, יעקב הכנת מקלט? יש לך כתת כוננות? סדרת ברית עם איזה מעצמה? יש לך דרכון זר? אולי תחזור לאיזה תקופה ללבן? הוא מאד ישמח אם תבוא לעזור לשקם את המעמד שלו, מאז שהלכת גנבים באו והשאירו אותו בלא כלום, ויעקב שומע וממשיך בשלן, עשו אותו סדר עם הילדים, שחרית מנחה וערבית בישיבה עם אותם סדרים, עשו מתחמש ויעקב לומד, ויום אחד, הפתעה, ליד הבית של עשו עומדות משאיות, עוברים דירה, כנראה שהשכנים לא במיוחד הצטערו על כך, יותר סביר להניח שהם התקשו להסתיר את שמחתם, מי היה רוצה להיות שכן של עשו, אם זה היה לא מסוכן, אם לא שקצת מפחיד להתחיל עם עשו, בטח הם היו מזמינים את התזמורת של לבן והיו מקיימים בו "ואשלחך בשמחה ושירים בתך ובכנור", מישהו העז לשאול את עשו, קצת בפה, עם לא מעט חששות, עשו הרי הוא לא צפוי, למה אתה עושה לנו את זה, למה אתה עוזב אותנו, כנראה הוא מאד רצה לשמוע שזה סופי וקבוע, ועשו מסביר לו, תראה הארץ היא נחמדה וטובה והיא למעשה שייכת לי, אבל מה אני צריך את ה"ועבדום ועינו אותם" שבדרך, שיקח יעקב את הארץ ושיעבוד הוא, חוץ מזה, זה לא כל כך מקום נעים לגור פה, סתם ולא פירש, מה, הוא איסוף על הענין של הבושה ואף אחד לא מבין מה עובר על עשו, מה פתאום נכנס שגעון כזה, פתאום הוא מפחד, עשו שמחפש לריב עם כולם, הוא פתאום חושש משעבוד, עשו מי יכול עליו, פתאום עוזב ארץ מובטחת והולך לארץ שעליה נאמר "ואשים את הריו שממה ואת נחלתו לתנות מדבר" עוזב ארץ שלשיטתו היא ארץ מובטחת, והולך למקום של מלחמה "ובשעיר ישבן החורים מפנים ובני עשו יירשום וישמידום מפניהם וישבו תחתם", עשו שלא מפחד מאיש ולא מתבייש מאף אחד, לפתע הוא מתבייש, צוחקים עליו, מכרתי את הבכורה, מאיזה מקום זה מגיע, זה מגיע ממקום אחד, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" כתיב "בועק יצילך קיבוצך", "תני כנוסו וכנוסו בניו הצילו מיד עשו, את כלם ישא רוח יקח הבל, זה עשו, והחוסה בי נחל ארץ וירש הר קדשי זה יעקב" (ילקוט פר' וישב), עשו מתארגן, מתאמן ומתחמש, ויעקב יושב לומד ומלמד את בניו,

"וישראל אהב את יוסף.. כי בן זקונים הוא לו" ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו", והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש" כל כמה שיעקב מעביר יותר ויותר ליוסף את מה שלמד משם ועבר, כן יוסף נהיה להבה וכך יותר עשו נהיה לקש, ומה נהיה מהקש "את כלם ישא רוח יקח הבל" עשו פתאום נעלם מהשטח "ועוד מעט ואין רשע", ונעלם להרבה שנים, אם יעקב היה יוצא למלחמה, זה יכל להיגמר מקסימום בסבב, "כנסו וכנסו בניו" גורם להעלמות מהשטח, מתי מוצאים את עשו שוב, "ויבא עמלק" שרפו ידיהם מן התורה.

"מי האיש החכם ויבן את זאת... על מה אבדה הארץ... ויאמר ה' על עוזם את תורתיו... ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה", "דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולמלאכי השרת ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו, על עוזם את תורתו וגו', היינו לא שמעו בקולי, היינו לא הלכו בה, אמר רב יהודה אמר רב לומר שאין מברכים בתורה תחילה" (נדרים פ"א), ושם בר"ן בשם הרבינו יונה "לומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם", לכאורה בגמרא ישנה סיבה ברורה לחורבן, "מקדש ראשון מפני מה חרבו... שהיו בו ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים", מה השאלה "על מה אבדה הארץ", מה זה "נשאל לחכמים", חכמי הגמרא ענו תשובה, "היו בו ג' עברות, אלא חייבים להסביר, "לא ברכו בתורה" זה לא הסיבה לחורבן, החורבן קרה בגלל ג' עברות, אבל השאלה למה לא הגנה עליהם זכות התורה, ואת זה לא ידעו לא החכמים, לא הנביאים ואפילו לא מלאכי השרת, עד שפירשו הקב"ה בעצמו, כדי שהתורה תוכל להגן, היא צריכה להיות "חשובה בעיניהם".

בימים אלו שעם ישראל זקוק לישועה, חייבים להבהיר, האחראים למחדל אסור להם להתפטר, כי החיל הכי טוב מה יכול לעשות, יש שמונים פרצות בדרך, הוא יכול לעמוד במקום אחד, הבן תורה אחראי על כל השמונים פרצות, ועכשיו שקרה מה שקרה, האחראים למחדל אסור לתת להם להתפטר, הם צריכים להוסיף ולהרבות תורה, אבל כדי שהתורה תוכל להגן, היא צריכה להיות "חשובה בעיניהם".

נחשוב לעצמנו, יבואו ויספרו לנו שמטוס שהפציץ בעזה, פגע בול בבונקר של מי שהיה צריך לפגוע בו, שהאמריקאים החליטו לחסל באיך כמה שונאי ישראל, שלבירות הגיע כטב"ם ממקור לא ידוע ונכנס בחולן הנכון ושחל ישירות לגיהנום קלינט חשוב, רק לחשוב איזה שמחה תהיה לבני ישראל בכל מקומות מושבותם, ואילו למי שילמד את הגמרא במעלה (י"ז), יצא לו שרבי שמעון היה בוכה, "שפעם אחת גזרה המלכות גזרה שלא ישמרו את השבת ושלא ימולו את בניהם ושיבעלו נדות", הממשלה איך היא דואגת לאזרחים, מה הפירוש יום בשבוע לא עובדים, ואם אני צריך חלב, מה זה חנות סגורה, ואם מתקלקל המזון, מה האזרחים צריכים לסבול, ובכלל מה יהיה עם שוק העבודה, שבעיית מהזמן מתבטלים, זה עוד יוריד את דירוג האשראי, והילדים, מה הם עושים לילדים, ילד בן שמונה ימים, מי אמור לדאוג לו אם לא השלטונות, והעיקר הנשים, מה זה פה, הדרת נשים, ולמה שלושה דברים אלו, כי שלשה דברים אלו מבדילים בין ישראל לעמים, שבת זה רק ליהודים, גוי ששבת חייב, מילה זה רק ליהודי, גוי יכול למול את עצמו אצל המוהל הכי חשוב והוא ישרא ערל, וגויה שתטבול אפילו ש"י טבילות זה לא ישנה אצלה כלום, ואמר המהרש"א כלל ישראל נכנס לברית במילה ובטבילה, ולדורות המילה ניתנה לאנשים והטבילה נשארה אצל הנשים, "הלך רבי אבובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (ושם ברש"י שלא יכירו בו שהוא יהודי) והלך וישב עמהם, אמר להם מי שיש אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני, אמר להם א"כ לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טבית אמר ובטלוה, חזר ואמר להם מי שיש אויב יכחיש או יבריא..." וכך הצליח לבטל את שלושת הגזירות, (הכירו בו שהוא יהודי החזירום", וכל אחד ישאל ואם הכירו שהוא יהודי, אז הטיעונים שלו לא נכונים, רואים שמול שונאי ישראל שום הסברה לא תעזור, השנאה היא בניגוד לכל הגיון, עכשיו שהרעיון לפנות להגיון של הגויים נפל, צריכים לחזור לשיטות הישנות, צריכים לנסוע לרומי לנסות לבטל את הגזירה, נשאלה השאלה "מי ילך ויבטל הגזירה, ילך רבי שמעון בר יוחאי שהוא מלומד בנסים, ואחריו מין, רבי אלעזר בר רבי יוסי, אמר להם רבי יוסי ואילו אבא חלפתא קיים יכולין לומר לו תן בנך להריגה, אמר להם רבי שמעון איילו היה יוחאי אבא קיים יכולין אתם לומר לו תן בנך להריגה, אמר להם רבי יוסי אנא אזולין דלמא עניש ליה רבי שמעון", רבי יוסי לא מפחד מהסכנה של הרומאים, הוא מפחד מרבי שמעון ומהזירות בכבוד התורה של רבי שמעון, "קבל עליה דלא ליעשיה", יוצאת המשלחת במסירות נפש לדרך של סכנת נפשות, רק לחשוב איך מרגיש רבי שמעון באותה שעה, הוא עוד מבוקש ותיק ברומי, הוא ובנו מפני הגזירה כבר ישבו במערה שלש עשרה שנה, וכשהולכים לרומי, למי פונים למי אולכים, הם צריכים רחמי שמים מרובים, כל מה שרבי שמעון נשלח, זה מפני "שהוא מלומד בנסים", והנה למלומד בנסים הולך להיות נס גדול, "יצא לקראתם בן תלמיון (שד), אמר להם רצונכם אבוא

עמכם", הנה מגיע שד ומבקש אם הם מוכנים שהנס יבוא על ידו, והתגובה של רבי שמעון היא מפתיעה, "בכה רבי שמעון, מה שפחה של בית אבא נודמן לה מלאך שלש פעמים ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר" אותו שד, בן תלמיון נכנס בבת הקיסר והיא השתגעו והיא התחילה לצעוק, הביאו את רשב", והצעקות היו כאלה חזקות שלא היתה להם ברירה, חיפשו ומצאו את רבי שמעון והביאו אותו וכמובן כשרבי שמעון אומר לצאת בן תלמיון יוצא, וכאן מכניסים אותם לבית גנזי הקיסר, ואומרים להם קחו מפה כל מה שאתה רוצים, נכנסו ומצאו שם את אגרת הגזירות וקרעוה, "והיינו דאמר רבי אלעזר ב"ר יוסי אני ראייתה בעיר רומי, והווי עליה כמה טיפי דמים", אני ראייתה את הפרוכת של בית המקדש בזמן שהייתה ברומי, ר' אלעזר ב"ר רואה את הפרוכת ברומי, ולא סתם רואה, הוא נמצא בבית גנזי הקיסר, הוא מורשה לקחת כל שהוא רוצה, והוא משאיר את הפרוכת שמה, מה הם לא יכולים יחד עם הגזירות לקחת גם את הפרוכת, כנראה, את הגזירות אין ברירה זה תפקידנו לפעול, את הפרוכת נשאיר לו להביא, במהרה ישוב האדון אל היכול, נשאיר לו, הוא כבר יביא את הפרוכת, אבל נחזור לתחילה לבכיה של רבי שמעון, שפחה של בית אבא, אוי כמה היה בוכה רבי שמעון בימינו, לאן ירדנו, לאיזו ישועה אנו מצפים, נשאר לנו להמשיך באותה הדרך אם לא לבכות, לפחות גם להרגיש לא נעים, ובמקביל גם להודות ולהלל "יבא הנס מכל מקום".

אבל אין צורך להרחיק עד מסכת מעילה, אותו ענין מפורש בתהלים "למנצח לבני קרח משכיל, אלקים באזוניו שמענו אבותינו ספרו לנו, פעל פעלת בימיהם בימי קדם" (תהלים מ"ד), גדלנו על הסיפורים האלה, כל מה שקרה, ואין שזה קרה, "אתה יחד גוים הורשת ותטעם, תרע לאמים ותשלחם", הכל ממך לזה נתת, את זה שילחת, ובהמשך "כי לא בחרבם ירשו ארץ זרועם לא הושיעה למו, כי מינך זורועך ואור פניך כי רציתם", שמענו איך מנהלים מלחמה, איך יהושע כובש את הארץ, הנה מתקרב חנוכה, בחלק גדול מקהילות ישראל נוהגים בהדלקת נרות לומר את שיר של פגעים, "יושב בסתר" ויש לזה שני טעמים, האחד שמשה צוה על הקמת המשכן זה היה למחרת יום הכפורים, עוד יומיים לקח לכלל ישראל להביא את נדבת המשכן, בערב סוכות התחילו לעסוק במלאכה, סיום המלאכה היה בכ"ה כסלו ואז "ויבאו את המשכן אל משה", וירא משה את כל המלאכה.... ויברך אותם משה", "אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו' זה אחד מ"א מזמורים שבתפילה למשה", הזמן שנאמר מזמור יושב בסתר היה בימי החנוכה עם סיום עבודת המשכן, הטעם השני מובא בראשונים שהחשמונאים הלכו להלחם ביונים, הם לא לקחו נשק ולא כלי מלחמה, הם הלכו נגד האויב בקריאת הפרק "יושב בסתר" וכך הם ראו את ישועת ה' שהיונים ניגפו לפניהם, והפרק ממשיך "אתה הוא מלכי אלקים, צוה ישועות יעקב", אתה הרבוננו של עולם לא השתנת, אתה נשארת אותו דבר, הוראה קטנה אחת שלך, "צוה ישועות יעקב", רבוננו של עולם "קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך".

למעשה יש לנו תזכורת לאותו ענין כל בוקר, "בהיותכם מתי מספר, כמעט וגרים בה, ויתהלכו מגוי אל גוי, וממלכה אל עם אחר, לא הניח לאיש לעשקם, ויוכח עליהם מלכים", כמה היה בוכה רבי שמעון לאן הגענו, אנחנו ש"שפחה של בית אבא", אנחנו שיש לנו את "אתה מלכי מקדם" אנחנו שבכל יום מזכירים את ה"לא הניח לאיש לעשקם" לאיזו ישועות אנו מקוים, לאיזה נסים אנחנו מחכים, איזה נפלאות באים אצלנו בחשבון, אבל "יבא הנס מכל מקום".

ההתחזקות בתורה ובוזה שהתורה תהיה חשובה בעינינו, תעזור לנו שהתורה תהיה מגנא ומצליה, ונגיע במהרה לזמן שכל מה ש"באזוניו שמענו", את ש"אבותינו ספרו לנו", נוכל לראות בעינינו "כי עין בעין בשוב ה' ציון"

ביום חמישי י"ז כסלו יום השנה של אבא מארי זצ"ל, אוסיף בזה כמה מילים, יוצא לנו לשמוע מהרבה אנשים דברים בקשר לו ולהנהגותיו, בעיקר מציינים איך שהוא נשא את כולם על לבו, זכר את כל אחד ואחד, השתתף בשמחתם וכאב את כאבם, אבא נאמן היה לשיטתו, שלמעשה כך היה בסלבודקה, שכדי שבית המדרש יצליח, צריכים להיות כאיש אחד בלב אחד, את זה הוא ניסה להנחיל וכך הוא עצמו נהג, יצא לי יותר מפעם לומר, אבא לא השתתף בשמחה של כל אחד, זה בלתי אפשרי, אצל אבא, כל שמחה הייתה השמחה שלו, ראייתם פעם בעל שמחה שיש לו יותר מדי שמחות, זאת הייתה אצלו ההרגשה, וזאת הייתה אצלו מהות העבודה, יעורנו בורא עולם לראות את הישיבה פורחת ומשגשגת בדרכם של אבותינו ורבותינו, עד היום של שכינה קמה על מקומה, עדי יקיצו וירננו שוכני עפר.

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Persistence Pays Harav Hagaon Binyamin Cohen shlita

Rashi explains, based on the Gemara in Chullin (91b), that Yaakov Avinu unwittingly passed Har Hamoriah, the Makom Hamikdash, and was already outside Eretz Yisrael when he realized that he had missed the opportunity to daven at that holy place. The Gemara continues that at that moment Yaakov was יהיב דעתיה - he put his mind to go back, which wasn't an easy undertaking, and the nes of kefitzas haderech happened: the way miraculously shortened for him. Therefore, the Torah says: וַיִּפְגַּע וַיִּפְגַּע, the word וַיִּפְגַּע implying that he “bumped” into the Makom Hamikdash.

R' Yerucham Levovitz points out that this effort -paved the future of the entire Klal Yisrael. Yaakov Avinu merited the nevuah of the ladder, and the promise that he would father the Shivtei Kah. R' Yerucham explains that יהיב דעתיה means undertaking to carry out a commitment at all costs, and when one makes that ironclad commitment, he'll be zocheh to kefitzas haderech and tremendous siyatta d'Shmaya; he'll be zocheh to build a Klal Yisrael.

The Tur (Orach Chaim 1) cites Yehudah ben Teima's teaching that a person should be bold as a leopard, light as an eagle, and so on, noting that the first directive here is to be bold as a leopard, because a fundamental tenet of avodas Hashem is to be persistent and committed, at all costs.

We see this idea later in the parashah as well, when Bilhah gave birth to her second son and Rachel named him Naftali, saying, נַפְתָּלִי אֶלְקִים נִפְתָּלְתִּי. Rashi explains that נַפְתָּלְתִּי connotes persistence; Rachel stubbornly continued to plead with Hashem for children, and didn't give up. Rashi adds that Hashem eventually acceded to Rachel's request, and R' Yerucham notes that we derive two lessons from here: one, that it is permissible to be stubborn when seeking spiritual attainments, for although Rachel saw that Hashem didn't want to give her children, she didn't give up; and two, that when a person is persistent, he will ultimately succeed. Indeed, Hakadosh Baruch Hu wants us to be persistent in reaching our spiritual goals.

Reaching for the Avos

R' Yerucham adds that this was the secret of the Avos. The Midrash teaches that when Avraham Avinu was traveling to the Akeidah, the Satan went out of his way to dissuade him, presenting many arguments and predictions of what would happen if he did the Akeidah. Avraham Avinu responded to all these arguments with “I am doing this even considering your argument.”

All of our gedolim became gedolim, says R' Yerucham, due to their akshanus, their obstinacy in pursuing their goals at all costs.

The Gemara teaches (Berachos 32b): ארבעה צריכין חזוק. ואלו הן: תורה, ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ. Rashi explains that when Chazal say that these four things require chizuk, they mean that a person must constantly strengthen himself in these areas: שיתחזק אדם בהם. תמיד בכל כחו. R' Yerucham explains that the only way to succeed in these spiritual matters is through determination and persistence, meaning that a person must persevere until he reaches his goal.

Chazal tell us: חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי - a person is obligated to say, “When will my deeds reach the deeds of my forefathers Avraham, Yitzchak, and Yaakov?” This obligation applies to every Yid, so we might wonder, how is it possible for me to be like the Avos? Perhaps the answer is that true, we are not capable of reaching the level of the Avos, but we can still follow in their ways and use the tools they utilized to reach their level.

From this parashah we see that one of the ways that the Avos achieved what they did was through persistence, through committing to grow in avodas Hashem at all costs, despite whatever hurdles they encountered. Their will was so strong that even when things did not go well for them, they didn't stop, but forged ahead stubbornly, with iron resolve, to reach their goal. Every Yid could take that middah and work on building the strength of his ratzon .

We should all be zocheh to continue to grow in avodas Hashem and have much hatzlachah.

Gut Shabbos.